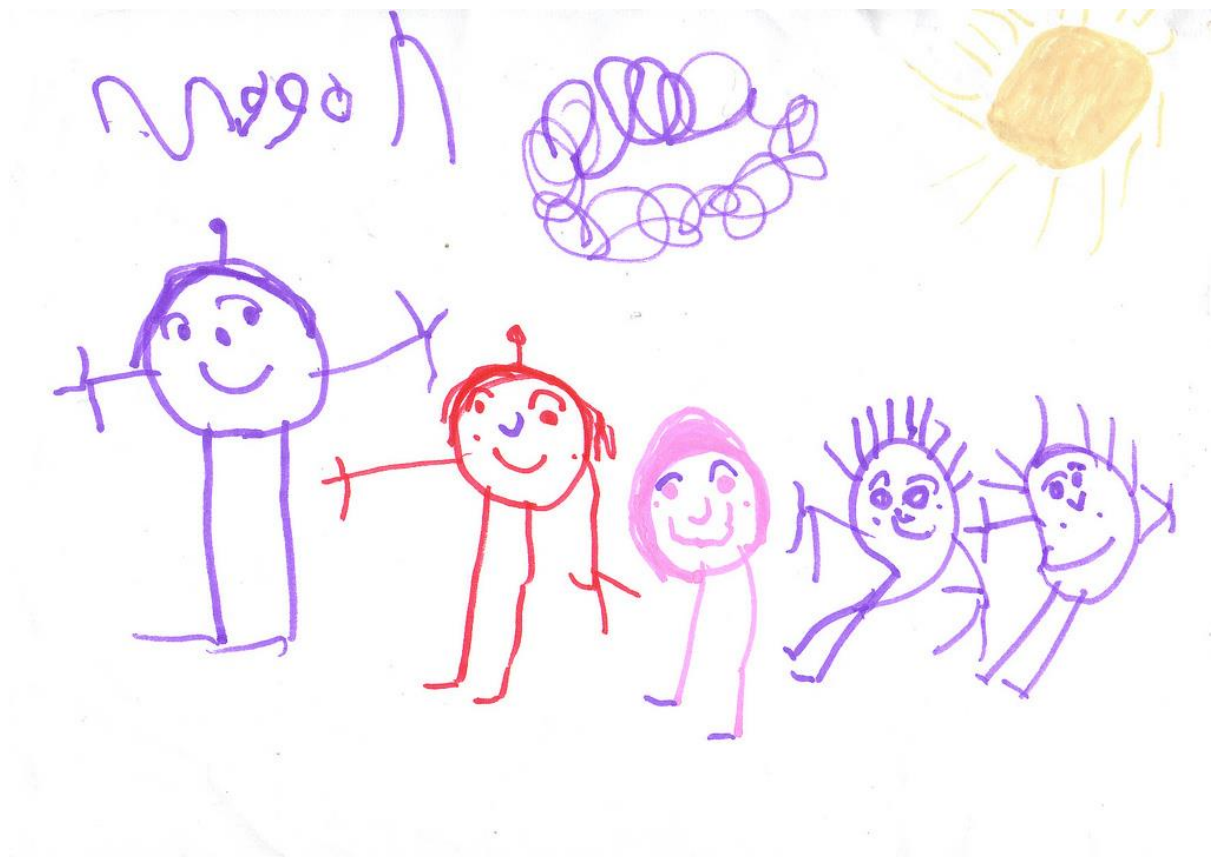

Målselv kommune

HANDLINGSPLAN FOR BARNEHAGER OMSORGSSVIKT, VOLD OG OVERGREP MOT BARN

MÅLSELV KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Aktuelle kontakter	2
Bruk av planen	3
Meldeplikt	3
Definisjoner omsorgssvikt.....	3
Framgangsmåter.....	4
Akutte tilfeller.....	4
Mistanke om omsorgssvikt.....	4
Mistanke om seksuelle overgrep eller vold	5
Oppfølging i barnehagen	5
Når informerer vi foreldrene	5
Informasjon om tverrfaglig ressursgruppe.....	6
Andre arenaer for å drøfte bekymringer.....	6
Tverrfaglig møte	6
Ressursteam	6
Lovgrunnlaget	7
Oversikt over ansvar:.....	8

Aktuelle kontakter

Tverrfaglig ressursgruppe:

Barneverntjenesten	99375516
PPT	77830750/ 92826920
Helsestasjon	77832530/ 93468705
Politi	99695311/ 77838960
Barnehuset i Tromsø	77 79 74 40

Enhetsleder Bjørkeng oppvekstsenter	
Berit Johanne Sletten	48186773
Avdelingsleder barnehage (Oppvekstsenter)	90815957
Cecilie Thomassen	
Kommunalsjef Erik Myre	41553373
Rådmann Frode Skuggedal	48044904

Pedagogisk leder sørger for at oppdaterte numre er lagret på avdelingas telefon.

Bruk av planen

Denne planen beskriver rutiner for hvordan barnehagens ansatte skal handle ved mistanke om omsorgssvikt, vold og overgrep.

Handlingsplanen gjennomgås hver høst med alle ansatte, og evalueres en gang i året. Leder informerer nye ansatte om rutinene.

Kursing av nyansatte

Nettkurset til RVTS skal gjennomgås så snart som mulig (minimum to mnd.) etter tilsetting. Hvis det er mange nye ansatte, kan kurset utvikles felles med andre kommuner.

Kurset bør/kan gjennomføres over to halve dager.

Når kurset er gjennomført skal dette meldes inn til personal.

Det er ønskelig at tilkallingsvikarer også gjennomfører kurset.

Meldeplikt

Alle ansatte i barnehagen har meldeplikt til barneverntjenesten ved mistanke om omsorgssvikt.

Loven sier: «Uten hinder av taushetsplikt skal barnehagepersonalet av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt. (Lov om barnehager, § 22).

Dette er nærmere beskrevet på side 7.

Definisjoner omsorgssvikt

Hentet fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Det finnes ulike måter å omtale omsorgssvikt på. En vanlig måte er å skille mellom:

«Passiv fysisk mishandling» som innebærer manglende tilfredsstillende av barns fysiske behov så som sterkt avvikende ernæring, manglende beskyttelse mot fysiske farer, manglende hygiene og klær som ikke passer til vær og temperatur. Et annet ord for dette er vanskjøtsel.

«Passiv psykisk mishandling» eller **«psykisk omsorgssvikt»** omfatter grov understimulering og likegyldighet, og mangel på konsekvens og forståelighet i oppdragelsen i en slik grad at det hemmer barnets utvikling.

«**Aktiv fysisk mishandling**» omfatter grov vold mot barn i form av slag, brenning, utsulting og liknende.

«**Aktiv psykisk mishandling**» betyr at barnets omsorgspersoner viser en fiendtlig holdning som kommer til uttrykk gjennom nedvurdering, latterliggjøring, trusler om straff osv.

«**Seksuelle overgrep**» defineres som seksuell aktivitet mellom en voksen og barn, der den voksne utnytter barnets avhengighet og umodenhet for egen seksuell tilfredsstillelse (Bunkholdt/ Sandbæk, 1998).

Framgangsmåter

Akutte tilfeller

Dette kan for eksempel være foreldre som er påvirket av rusmidler, eller som på andre måter er uegnet til å ta seg av barna, for eksempel foreldre i psykisk ubalanse. Akutte tilfeller kan også handle om at man ser klare tegn på at et barn har vært utsatt for seksuelle overgrep eller andre former for vold.

1. Tiltak:
 - Ikke skift klær på barnet
 - Evt brukt tøy pakkes inn i papir-ikke plast!
 - Ikke bad eller vask barnet.
2. Hvis du er alene, hent hjelp fra en kollega. Det er viktig å ivareta barnet, samtidig som situasjonen med foreldrene skal håndteres. Er du usikker i situasjonen, be noen andre overta hvis mulig. Søk hjelp på egen eller andre avdelinger.
3. Kontakt barneverntjenesten umiddelbart. Informer styrer. Utenom kontortid kontakt politi.
4. Ved mistanke om ruspåvirkning og kjøring, kontakt i tillegg politi. Informer styrer.

Mistanke om omsorgssvikt

1. Ta en samtale umiddelbart med en kollega. Bring saken til pedagogisk leder, helst samme dag.
2. Pedagogisk leder lager et notat på barnets mappe, i samarbeid med den som bringer inn bekymringen. Vær så nøyaktig som mulig i beskrivelsen. Husk dato og klokkeslett. Eventuelle nye observasjoner nedtegnes fortløpende.
3. Informer styrer om bekymringen.
4. Gjennomfør et møte på avdelinga *hvis mulig*. Gjennomgå årsaker til bekymringen.
5. Pedagogisk leder innkaller foreldrene til samtale, og informerer om bekymringen.
6. Dersom bekymringen er i henhold til opplysningsplikten (se s.7), skal bekymringen meldes til Barneverntjenesten. Opplysningene skal normalt gis av styrer, men hver enkelt ansatt har likevel en selvstendig plikt til å melde bekymring. Bekymring meldes snarest, og innen 2 uker hvis mulig.

7. Ped.leder i samarbeid med styrer har ansvar for å følge opp saken til bekymringsmelding er sendt. Ped.leder følger deretter opp saken videre, til bekymringen lukkes.

Mistanke om seksuelle overgrep eller vold

1. Ta en samtale umiddelbart med en kollega. Bring saken til pedagogisk leder samme dag. Foreldre skal ikke informeres.
2. Informer styrer om bekymringen, helst samme dag.
3. Pedagogisk leder lager et notat på barnets mappe, i samarbeid med den som bringer inn bekymringen. Vær så nøyaktig som mulig i beskrivelsen. Husk dato og klokkeslett. Eventuelle nye observasjoner nedtegnes fortløpende.
4. Gjennomfør et møte på avdelinga hvis mulig. Gjennomgå årsaker til bekymringen.
5. Ved behov, kontakt Tverrfaglig ressursgruppe i kommunen. Se informasjon om dette lenger ned.
6. Meld bekymring til Barneverntjenesten snarest.
8. Ped.leder i samarbeid med styrer har ansvar for å følge opp saken til bekymringsmelding er sendt. Ped.leder følger deretter opp saken videre, til bekymringen lukkes.

Oppfølging i barnehagen

Hvis vi er bekymret for et barn, er det viktig å dele denne bekymringen med noen. Drøft observasjoner som er gjort, og bring saken til pedagogisk leder, helst samme dag.

- Er vi usikre på grad av alvorlighet og om bekymringen skal meldes, må vi jobbe videre med observasjoner.
- Saken kan drøftes *anonymt* med Barnevernstjenesten. Så lenge vi er usikre på hvorvidt det er meldeplikt, er det viktig at drøftingen holdes anonym.
- Gjør skriftlige notater; Før på dag/ tidspunkt, og beskriv hendelsen så detaljert som mulig.
- Følg med på samspill mellom barn og foreldre.
- Bruk mye tid på barnet, vær ekstra oppmerksom.
- Bruk barnets tegninger, «Samtalebilder», «Det er min kropp», «Ti små vennebøker» og annet egnet materiell. **Se vedlagt liste for egnet materiell.**
-

Når informerer vi foreldrene

Barnehagen bør som hovedregel orientere foreldrene om at den sender melding til barneverntjenesten.

I noen tilfeller skal foreldrene ikke informeres;

- Ved mistanke om at barnet er utsatt for seksuelle overgrep.
- Der barnet eller noen som står barnet nær er utsatt for andre former for vold eller overgrep.
- Der det å orientere foreldrene kan medføre fare for noens liv eller helse.

Informasjon om tverrfaglig ressursgruppe

Gruppa består av representanter for barnevern, PPT, helsestasjon og politi. Gruppa kan kontaktes når vi har mistanke om at barn har vært utsatt for seksuelle overgrep eller vold/ vært vitne til vold. Bekymringer kan drøftes anonymt, og gruppa kan gi råd om hvordan en bør gå fram i det videre arbeidet.

Andre arenaer for å drøfte bekymringer

Barnehagen møter eksterne samarbeidspartnere også på andre arenaer, der bekymringer kan drøftes. Dette er:

Tverrfaglig møte

Avholdes to ganger pr. halvår i barnehagen. Gruppas faste medlemmer er en representant fra barnevernstjenesten, en fra PPT og en fra helsestasjonen, samt barnehagens styrer. Dette er et lavterskeltilbud, der vi kan ta opp undringer eller bekymringer knyttet til barn. Den som eier bekymringer, deltar på møtet, samt foreldrene dersom de ønsker det.

Ressursteam

Avholdes en gang hver 6 uke i barnehagen. Her deltar en fast kontakt fra PPT og barnehagens styrer. Ped.lederne deltar etter behov. Ressursteamets formål er bl.a. å ha en gjennomgang av status i barnehagen, hvilke barn vi jobber spesielt med, veiledningsbehov etc.

Lovgrunnlaget

Lov om barnehager, § 22. Opplysningsplikt til barneverntjenesten

Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal barnehagepersonalet av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester § 4-10, § 4-11, § 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, plikter barnehagepersonalet å gi slike opplysninger. Opplysninger skal normalt gis av styrer.

Generelle merknader

Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. For at barnevernet skal kunne ivareta denne oppgaven overfor barn i alvorlige situasjoner, vil barnevernet ofte være avhengig av å motta opplysninger fra andre. Av denne grunn er alle ansatte i barnehager og skoler etter nærmere regler pålagt opplysningsplikt overfor barnevernet.

Styreren er den som normalt skal gi slike opplysninger. Bestemmelsen om at opplysningene normalt skal gis av styrer er en saksbehandlingsregel og fritar ikke den enkelte ansatte fra dennes opplysningsplikt.

Gjennom sin daglige nære kontakt med barn er de ansatte i barnehagene i en sentral posisjon i forhold til å kunne observere og motta informasjon om barns omsorgs- og livssituasjon. For at barn i alvorlige situasjoner skal bli sett av barnevernet og få den hjelp de har behov for, er det derfor svært viktig at de ansatte i barnehagene oppfyller opplysningsplikten når den inntreffer.

En forutsetning for dette er at de ansatte har tilstrekkelige kunnskaper om opplysningsplikten og dens anvendelse. Det er viktig at alle ansatte har kunnskap om følgende:

- At opplysningsplikten gjelder for alle ansatte i barnehager.
- At opplysningsplikten innebærer en plikt til å gi opplysninger til barneverntjenesten uten hinder av taushetsplikten, samt at plikten gjelder både av eget initiativ og etter pålegg fra barneverntjenesten.
- At opplysningsplikten inntreffer i de alvorlige tilfellene; Der det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker.

Oversikt over ansvar:

Mistanke eller avdekking av seksuelle overgrep i barns nære relasjoner

	TILTAK	ANSVARLIG	STØTTE	GJØREMÅL	HJELPEMIDLER
1	Motta og å vurdere mistanke om seksuelle overgrep	Ansatt som får mistanke/mottar anklage. Styrer	Pedagogisk leder	Melde til styrer. Vurdere mistanke Evt. kontakte barnevern/andre fagfolk	Motta og å vurdere mistanke om seksuelle overgrep
2	Se etter tegn på seksuelle overgrep	Styrer/enhetsleder	Pedagogisk leder. Andre ansatte. Barnevern/andre fagfolk	Avklare mistanke. Dokumentere tegn på seksuelle overgrep (bilder, tegning, samtale mm)	Mulige tegn til seksuelle overgrep
3	Melding til barnevernet om seksuelle overgrep	Styrer	Pedagogisk leder	Sende bekymringsmelding. Barnevernet: Sette i gang undersøkelse og sette i gang tiltak	Melding til barnevernet Meldingsskjema
4	Melding til politiet om seksuelle overgrep	Barnevernet Styrer/enhetsleder (i akutte saker)	Styrer	Politiet: Stoppe misbruk, Konfrontere overgriper. Etterforske saken	Melding til politiet
5	Informasjon til hjemmet om seksuelle overgrep	Barnevernet	Politiet Styrer	Informere familien Støtte familien	Informasjon til hjemmet
6	Følg opp ansatte	Styrer	Barnevern PPT Kriseteam Andre fagfolk	Kollegastøtte Kompetanseheving	Oppfølging av ansatte
7	Følge opp barnet	Styrer og pedagogisk leder	Styrer Ped.leder Barnevern PPT	Omsorg for barnet Planlegge tiltak Etablere ansvarsgruppe	Oppfølging av barnet
8	Melding ved overgrep	Styrer/enhetsleder	Barnevernet	Melding til nødvendige instanser om overgrep	Melding om seksuelle overgrep

Mistanke eller avdekking av seksuelle overgrep begått av ansatt

	TILTAK	ANSVARLIG	STØTTE	GJØREMÅL	HJELPEMIDLER
1	Motta og å vurdere mistanke om seksuelle overgrep	Ansatt som får mistanke/mottar anklage.	Styrer/enhetsleder Den som har mistanke	Melde til styrer. Vurdere mistanke	Motta og å vurdere mistanke om seksuelle overgrep fra ansatt
2	Se etter tegn på seksuelle overgrep	Styrer/enhetsleder	Ansatte som har med barnet å gjøre Fagfolk på overgrep	Avklare mistanke. Dokumentere tegn på seksuelle overgrep Melde til barnehageeier	Mulige tegn til seksuelle overgrep fra ansatt
3	Motta innrømmelse	Den som mottar innrømmelsen	Styrer Barnehageeier Tillitsvalgt Bedriftshelsetjenesten	Motta forklaring Klargjøre saksgang Avklare arbeidsrettslige forhold Støtte til den ansatte	Ansatt innrømmer seksuelle overgrep
4	Behandling av mistanke	Barnehageeier	Styrer Fagfolk på overgrep Politi Advokat Helsetjeneste	Saksgang ved mistanke Arbeidsrettslige forhold Melding til politiet Etterforskning ved politiet Menneskelige hensyn	Behandling av mistanke mot ansatt
5	Informere det/de utsatte barns foresatte	Styrer	Barnehageeier Fagfolk på overgrep Politi	Gi informasjon Tilby hjelp	Informasjon til utsattes foresatte
6	Informere og involvere ansatte	Styrer	Barnehageeier Fagfolk på overgrep Politi	Gi rett informasjon Støtte ansatte Planlegge tiltak	Oppfølging av de andre ansatte
7	Følge opp barnet	Pedagogisk leder	Styrer PPT Andre fagfolk	Omsorg for barnet Planlegge tiltak Etablere ansvarsgruppe	Oppfølging av barnet
8	Informere andre foresatte	Styrer	Barnehageeier Fagfolk på overgrep Politi	Gi rett informasjon Hindre rykter og forhåndsdomming Bygge tillit til barnehagen	Informasjon til hjemmene om mistanke mot ansatt Muntlig invitasjon til foreldremøte med varslingsliste
9	Foreldremøte	Barnehageeier og Styrer	PPT Andre fagfolk Politi	Informere foresatte Gi råd til foresatte	Foreldremøte om seksuelle overgrep
10	Informere barna	Pedagogisk leder	Styrer PPT	Gi rett informasjon Bearbeide Hindre engstelse	Informasjon til de andre barna
11	Mediehåndtering	Administrasjonssjef Enhetsleder	Barnehageeier Politi Advokat(er)	Styre informasjon	Mediehåndtering ved seksuelle overgrep fra ansatt
12	Melding ved seksuelle overgrep	Styrer	Barnehageeier	Melding til: Barnehageeier Forsikringsselskap Tilsynsmyndighet	Melding ved seksuelle overgrep fra ansatt

